

חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים) (תיקון), התשס"ה-2005*

1. תיקון סעיף 1
1. בחוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 – בהגדרה "הממונה" –
- (1) (א) בפסקה (1), ברישה, במקום "לענין סעיפים 2, 3 ו-5" יבוא "לענין חוק זה, למעט סעיף 4";
- (ב) בפסקה 2(א), בסופה יבוא "ולענין מקרקעי ישראל המצויים בתחום שיפוטה של רשות מקומית, הוא רשאי להסמיך את ראש הרשות שהמקרקעין מצויים בתחומה, יחד עם היועץ המשפטי של אותה רשות";
- (2) אחרי ההגדרה "הממונה" יבוא:
- "פינוי מקרקעי הציבור" – פינוי מקרקעי ציבור מכל אדם, ממיטלטלין, מבעלי חיים, מכל הבנוי והנטוע עליהם, ומכל דבר אחר המחובר אליהם חיבור של קבע;
- "פקח" – עובד ציבור שמינה הממונה;
- "צו" – צו שניתן לפי הוראות סעיף 4.
2. תיקון סעיף 2
2. בסעיף 2(א) לחוק העיקרי, במקום "מי שהממונה הסמיכו לכך בכתב" יבוא "פקח שמונה לפי הוראות סעיף 4".
3. תיקון סעיף 4
3. בסעיף 4 לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת השוליים, במקום "צו סילוק יד" יבוא "צו לסילוק יד ולפינוי מקרקעי ציבור";
- (2) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:
- "(א) תפס אדם מקרקעי ציבור, ושוכנע הממונה, לאחר שעיין בדין וחשבון בכתב מאת פקח שביקר במקום ועל סמך מסמכים לענין הזכויות במקרקעי הציבור, כי תפיסתם היתה שלא כדין, רשאי הממונה, בתוך שישה חודשים מיום שהתברר לו כי התפיסה היתה שלא כדין, ולא יאוחר משלושים ושישה חודשים מיום התפיסה, לתת צו בחתימת ידו, הדורש מהתופס לסלק את ידו ממקרקעי הציבור ולפנותם, כפי שקבע בצו ועד למועד שקבע בו (להלן – מועד הסילוק והפינוי), ובלבד שהמועד האמור לא יקדם מתום שלושים ימים מיום מסירת הצו.
- (ב) (1) תפס את מקרקעי הציבור אדם שלרעת הממונה לא ניתן לקבוע את זהותו או לאתרו, תהא מסירת הצו לתופס בדרך של הדבקתו במקום הנראה לעין במקרקעי הציבור; בשעת ההדבקה, יירשמו בגוף הצו המודבק היום והשעה של ההדבקה.
- (2) הממונה רשאי, מטעמים מיוחדים, להורות כי צו שניתן לפי סעיף קטן זה יפורסם בררכים נוספות, כפי שיוורה.
- (ב) 1) בצו יתוארו מקרקעי הציבור שעליהם הוא חל לפי גבולותיהם, נקודות הציון שלהם או כתובתם, או באמצעות מפה; היו מקרקעי הציבור רשומים במרשם המקרקעין, יצורף לצו גם נסח הרישום";
- (3) בסעיף קטן (ג), אחרי "דרכי מסירתו" יבוא "של צו שניתן לפי הוראות סעיף קטן (א)".

* התקבל בכנסת ביום 17 בשבט התשס"ה (17 בינואר 2005); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 14, מיום 1 בסתיו התשס"ג (11 בנובמבר 2002), עמ' 169.
ס"ח התשמ"א, עמ' 105.

4. אחרי סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 4א

4א. (א) לענין חוק זה, יראו תפיסה של מקרקעי ציבור שלא כדין, גם אם אותו אדם החזיק בהם לאחר מועד סיומו או פקיעתו של חוזה שהתיר את החזקתם, ובלבד שמשך תקופת ההחזקה מכוח חוזה לא עלתה על שבע שנים רצופות, ונשלחה הודעה לתופס מקרקעי הציבור, ולפיה הסתיים החוזה ואין כוונה להאריכו או שפקע החוזה, לפי הענין, וכי על התופס לפנות את מקרקעי הציבור.

"המשך החזקת מקרקעי ציבור לאחר סיום חוזה או פקיעתו

(ב) נתפסו מקרקעי ציבור שלא כדין כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 4 בשינויים אלה:

(1) יראו את מועד תום ההחזקה כדין בשל סיומו או פקיעתו של החוזה האמור בסעיף קטן (א), כיום התפיסה;

(2) מועד הסילוק והפינוי הקבוע בצו לא יקדם מתום שישים ימים מיום מסירת הצו.

החלפת סעיף 5

5. במקום סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

5. (א) חלף מועד הסילוק והפינוי הקבוע בצו, ולא קוימו הוראות הצו בידי התופס, יורה הממונה לפקח, באישור מנהל אגף הפיקוח במינהל מקרקעי ישראל, לגבי מקרקעי ישראל, ובאישור היועץ המשפטי של הרשות המקומית, לגבי מקרקעי אותה רשות, לבצע את הצו, ובלבד שלא חלפו יותר משישים ימים ממועד הסילוק והפינוי, ואם עוכב ביצוע הצו על ידי בית המשפט - ממועד ביטולה או פקיעתה של החלטה בדבר עיכוב הביצוע.

"ביצוע הצו

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), נמסר צו לפי הוראות סעיף 4 ולאחר מסירתו החלו פעולות במקרקעי הציבור שיש בהן כדי לשנות את המקרקעין, לרבות אכלוס, בניה, זריעה או נטיעה, רשאי הממונה להורות על ביצוע הצו לפי הוראות סעיף זה אף אם טרם חלף מועד הסילוק והפינוי הקבוע בצו.

(ג) פקח רשאי, לשם ביצוע צו, להיכנס למקרקעי ציבור שהצו חל עליהם, לפנות מהם כל חפץ ואדם, ולנקוט את כל האמצעים כדי להבטיח את קיום הצו ולבצעו; כן רשאי הוא, בשעת הצורך, להשתמש בכוח סביר ולקבל לשם כך עזרה מתאימה מהמשטרה.

(ד) המונע או המפריע שלא כדין לביצוע צו, אחראי לנזק או להפסד שנגרמו על ידי כך; אין בהוראת סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראת כל דין.

(ה) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לענין ביצוע צו לפי חוק זה."

6. אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיפים 5א עד 5ד

5א. הושלם ביצוע צו לפי חוק זה, ולפני שחלפו שנים עשר חודשים מיום השלמת הביצוע, התופס או אדם מטעמו חזר ותפס שלא כדין את מקרקעי הציבור שהצו חל עליהם, רשאי פקח, לאחר שקיבל אישור לכך מאת הממונה, לחזור ולסלק את ידו של התופס ולפנות את מקרקעי הציבור על פי הצו המקורי.

"תופס שחזר למקרקעין לאחר הפינוי

5ב. (א) הרואה את עצמו נפגע ממתן צו, רשאי לפנות לבית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצאים מקרקעי הציבור שהצו חל עליהם, עד למועד הסילוק והפינוי הקבוע בצו, כדי להוכיח את זכותו להחזיק במקרקעי הציבור; הוכיח את זכותו כאמור, יבטל בית המשפט את הצו ואת הפעולות שנעשו מכוחו.

פניה לבית המשפט

(ב) פניה לבית המשפט לפי סעיף זה לא תעכב את ביצוע הצו, אלא אם כן החליט בית המשפט אחרת, לאחר שנתן לממונה הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי בית המשפט, במעמד צד אחד, ליתן צו זמני לעיכוב ביצוע הצו, לתקופה שלא תעלה על עשרה ימים, ועד למועד קיום הדיון בבקשת העיכוב במעמד הצדדים.

(ד) שר המשפטים רשאי לקבוע סדרי דין בהליכים לפי סעיף זה.

עונשין

ג. 25 (א) הנכנס למקרקעי ציבור ומחזיק בהם, בלא רשות כדו"ק, דינו - מאסר שנה או קנס פי שניים מהקנס האמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין, התשל"ז-1977² (בחוק זה - חוק העונשין).

(ב) המחזיק במקרקעי ציבור בניגוד להוראות צו שניתן לפי סעיף 4, דינו - מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, וקנס גוסף פי שניים מן הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, לכל יום שבו נמשכה העבירה לאחר חלוף שבעה ימים ממועד הסילוק והפינוי, ואם עוכב ביצוע הצו על ידי בית המשפט - ממועד פקיעתה או ביטולה של החלטה בדבר עיכוב ביצוע.

סמכויות חקירה

ד. 75 (א) התעורר חשד, כי אדם עבר על הוראות סעיף 25, רשאי פקח, שמונה על ידי הממונה לפי סעיף זה, לחקור כל אדם הקשור לדעתו לענין או שעשויות להיות לו ידיעות בענין, ולדרוש מכל אדם כאמור להתייצב לפניו כדי להיחקר בענין.

(ב) לפקח אשר מונה על ידי הממונה לפי סעיף זה יהיו כל הסמכויות של קצין משטרה בדרגת מפקח לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)³ (להלן - הפקודה) וסעיפים 2 ו-3 לפקודה יחולו על החקירה.

(ג) לא יתמנה פקח על ידי הממונה לפי סעיף זה אלא אם כן התקיימו שניים אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה כי היא מסכימה למינויו של הפקח;

(2) הפקח קיבל הכשרה מתאימה, כפי שקבעו, לגבי פקח שהוא עובד המדינה - השר הממונה על מינהל מקרקעי ישראל והשר לביטחון הפנים, ולגבי פקח שהוא עובד הרשות המקומית - שר הפנים והשר לביטחון הפנים.

7. הוראות חוק זה, למעט הוראות סעיף 75 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 6 לחוק זה, לא יחולו על צווים שניתנו לפי הוראות החוק העיקרי לפני יום התחילה.

תחולה

ציפי ליבני
שרת המשפטים

אריאל שרון
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

³ חוקי אי"י, פרק ל"ד, כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.